

**Dodatak A uz Konvenciju o međunarodnom željezničkom prometu (COTIF)
od 9. lipnja 1999.**

Jedinstvena pravila za ugovor o međunarodnom željezničkom prijevozu putnika (CIV)

Vrijede od 1.srpnja 2006.

Zagreb 2006.

Sadržaj

Naslov I	Opće odredbe	
Članak 1	Područje primjene	6
Članak 2	Izjava o odgovornosti u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ	7
Članak 3	Definicije	7
Članak 4	Odstupanja	7
Članak 5	Obvezno pravo	8
Naslov II	Sklapanje i provedba ugovora o prijevozu	
Članak 6	Ugovor o prijevozu	9
Članak 7	Prijevozna isprava	9
Članak 8	Plaćanje i povrat prijevozne cijene	9
Članak 9	Pravo na vožnju. Isključivanje iz prijevoza	10
Članak 10	Ispunjavanje upravnih propisa	10
Članak 11	Otkazivanje i kašnjenje vlaka. Propuštanje veze	10
Naslov III	Prijevoz ručne prtljage, životinjâ, prtljage i vozilâ	
Poglavlje I	Zajedničke odredbe	
Članak 12	Dopušteni predmeti i životinje	11
Članak 13	Provjera	11
Članak 14	Ispunjavanje upravnih propisa	11
Poglavlje II	Ručna prtljaga i životinje	
Članak 15	Nadzor	12
Poglavlje III	Prtljaga	
Članak 16	Predaja prtljage na prijevoz	12
Članak 17	Prtljažnica	12
Članak 18	Otprema i prijevoz	13
Članak 19	Plaćanje prevoznine za prtljagu	13
Članak 20	Označavanje prtljage	13
Članak 21	Pravo raspolaganja prtljagom	13
Članak 22	Izdavanje prtljage	13
Poglavlje IV	Vozila	
Članak 23	Uvjeti o prijevozu	14
Članak 24	Potvrda o prijevozu	14
Članak 25	Primjenjivo pravo	15

Naslov IV	Prijevoznikova odgovornost	
Poglavlje I	Odgovornost u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ	
Članak 26	Temelj odgovornosti	16
Članak 27	Nakanada štete u slučaju usmrćivanja	16
Članak 28	Nakanda štete u slučaju ozljeda	17
Članak 29	Nakanada za druge osobne štete	17
Članak 30	Oblik i iznos odštete u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja	17
Članak 31	Druga prijevozna sredstva	17
Poglavlje II	Odgovornost u slučaju nepridržavanja voznoga reda	
Članak 32	Odgovornost u slučaju ukidanja vlaka, kašnjenja ili propuštanja veze	18
Poglavlje III	Odgovornost za ručnu prtljagu, životinje, prtljagu i vozila	
Odjeljak 1	Ručna prtljaga i životinje	
Članak 33	Odgovornost	18
Članak 34	Ograničavanje odštete u slučaju gubitka ili oštećenja stvari	19
Članak 35	Oslobađanje od odgovornosti	19
Odjeljak 2	Prtljaga	
Članak 36	Osnova odgovornosti	19
Članak 37	Teret dokazivanja	19
Članak 38	Uzastopni prijevoznici	20
Članak 39	Izvršni prijevoznik	20
Članak 40	Pretpostavka gubitka	20
Članak 41	Odšteta u slučaju gubitka	21
Članak 42	Odšteta u slučaju oštećenja	21
Članak 43	Odšteta u slučaju kašnjenja s izdavanjem	21
Odjeljak 3	Vozila	
Članak 44	Odšteta u slučaju kašnjenja	22
Članak 45	Odšteta u slučaju gubitka	22
Članak 46	Odgovornost s obzirom na druge predmete	22
Članak 47	Primjenjivo pravo	23
Poglavlje IV	Zajedničke odredbe	
Članak 48	Gubitak prava na pozivanje na ograničavanje odgovornosti	23
Članak 49	Preračunavanje i kamate	23
Članak 50	Odgovornost u slučaju nuklearne nesreće	23
Članak 51	Osobe za koje je prijevoznik odgovoran	24
Članak 52	Druga prava	24
Naslov V	Putnikova odgovornost	
Članak 53	Posebna načela odgovornosti	25

Naslov VI	Ostvarivanje prava	
Članak 54	Ustanovljivanje djelomičnoga gubitka ili oštećenja	26
Članak 55	Reklamacije	26
Članak 56	Prijevoznici od kojih se prava mogu zatražiti sudskim putem	26
Članak 57	Mjerodavni sud	27
Članak 58	Gašenje prava na postupak u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja	27
Članak 59	Gašenje prava na postupak koje proizlazi iz prijevoza prtljage	28
Članak 60	Zastara	28
Naslov VII	Odnosi među prijevoznicima	
Članak 61	Raspodjela prijevozne cijene	30
Članak 62	Pravo na regres	30
Članak 63	Postupak kod regresa	30
Članak 64	Sporazumi o regresu	31

Naslov I Opće odredbe

Članak 1 Područje primjene

1. Ova Jedinствена pravila vrijede za svaki ugovor o plaćenom ili besplatnom prijevozu putnikâ željeznicom onda ako se polazište i odredište nalaze u dvjema različitim državama članicama. Oni vrijede bez obzira na prebivalište ili na sjedište i državljanstvo strana koje sudjeluju u ugovoru o prijevozu.

2. Ova Jedinствена pravila primjenjuju se i onda kada je u međunarodni prijevoz koji je predmet samo jednoga ugovora kao dopuna prekograničnomu prijevozu željeznicom uključen i prijevoz cestom ili prijevoz unutarnjim vodama u unutarnjem prijevozu neke države članice.

3. Ova Jedinствена pravila primjenjuju se i onda ako je u međunarodni prijevoz koji je predmet samo jednoga ugovora o prijevozu kao dopuna željezničkom prijevozu uključen prijevoz morem ili prekogranični prijevoz unutarnjim vodama, i to onda ako se prijevoz morem ili prijevoz unutarnjim vodama obavlja na linijama koje su upisane u popis linija predviđen u stavku 1. članka 24 Konvencije.

4. S obzirom na odgovornost koju prijevoznik snosi u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ, ova Jedinствена pravila primjenjuju se i na osobe koje prate pošiljke što se prevoze u skladu s Jedinственим pravilima CIM.

5. Ova Jedinствена pravila ne primjenjuju se na prijevoz što se obavlja između kolodvorâ koji se nalaze na području susjednih država onda kada infrastrukturom tih kolodvora upravlja jedan upravitelj ili više njih, a koji sjedište imaju samo u jednoj od tih država.

6. Svaka država koja je ugovorna strana neke druge konvencije o izravnom međunarodnom željezničkom prijevozu putnikâ koja je usporediva s ovim Jedinственим pravilima može, kada podnosi zahtjev za pristup Konvenciji, ograničiti se na to da će Jedinствена pravila primjenjivati samo na prijevoz što se obavlja na dijelu željezničke infrastrukture koji se nalazi na njezinu teritoriju. Taj dio željezničke infrastrukture mora biti jasno određen i spojen sa željezničkom infrastrukturom države članice. Ako neka država izjavi da ulaže ograničenje, tada ova Jedinствена pravila vrijede:

- a) samo pod uvjetom da se polazište i odredište predviđeni u ugovoru o prijevozu, kao i predviđeni prijevozni put nalaze na navedenoj infrastrukturi ili
- b) samo pod uvjetom da navedena infrastruktura povezuje infrastrukturu u dvjema državama članicama i da je u ugovoru o prijevozu uglavljena kao prijevozni put za provoz.

7. Država koja pridrži pravo u skladu sa stavkom 6. može ga povući u svakom trenutku uz obavijest depozitaru o tome. Povlačenje stupa na snagu mjesec dana pošto depozitar o tome obavijesti države članice. Ograničenje prestaje vrijediti onda kada konvencija spomenuta u prvj rečenici stavka 6. prestane vrijediti u toj državi.

Članak 2 Izjava o odgovornosti u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ

1. Svaka država u svakom trenutku može izjaviti da neće primjenjivati ukupne odredbe ovih Jedinствених pravila o odgovornosti što ju prijevoznik snosi u slučaju usmrćivanja i

ozljeđivanja putnikâ onda ako se nesreća dogodi na njegovu području i ako je putnik državljanin te države ili pak u toj državi ima svoje uobičajeno boravište.

2. Država koja dadne izjavu u skladu sa stavkom 1. može je u svakom trenutku povući uz obavijest depozitaru o tome. Povlačenje stupa na snagu mjesec dana nakon dana kada depozitar o njemu obavijesti države članice.

Članak 3 Definicije

U ovim Jedinostvenim pravilima izraz:

- a) »prijevoznik« označava ugovornoga prijevoznika s kojim putnik u skladu s Jedinostvenim pravilima sklapa ugovor o prijevozu ili pak uzastopnoga prijevoznika koji je na temelju toga ugovora o prijevozu odgovoran.
- b) »izvršni prijevoznik« označava prijevoznika koji s putnikom ne sklapa ugovor o prijevozu, ali kojemu ugovorni prijevoznik u cijelosti ili dijelom povjerava izvedbu prijevoza tračnicama.
- c) »opći uvjeti o prijevozu« označavaju prijevoznikove uvjete izražene u obliku općih uvjeta poslovanja ili tarifâ što su pravno na snazi u svakoj državi članici i koji nakon sklapanja ugovora o prijevozu postanu njegovim sastavnim dijelom.
- d) »vozilo« označava motorno vozilo ili prikolicu koji se prevoze u sklopu prijevoza putnikâ.

Članak 4 Odstupanja

1. Države članice mogu sklopiti sporazume u kojima se odstupa od Jedinostvenih pravila onda kada je riječ o prijevozu koji se obavlja isključivo između dvaju kolodvora na obje strane granice pod uvjetom da između njih ne postoji drugi kolodvor.

2. Kada je riječ o prijevozu između dviju država članica u koji je uključen provoz kroz zemlju koja nije država članica, tada sudjelujuće države mogu sklopiti sporazume o odstupanju od Jedinostvenih pravila.

3. Uz ograničenja koja proizlaze iz drugih propisa međunarodnoga javnog prava, dvije države članice ili više njih mogu međusobno odrediti uvjete pod kojima su prijevoznici u prometu između tih država obvezni prevoziti putnike, prtljagu, životinje i vozila.

4. O sporazumima navedenima u staccima 1. do 3. te o njihovu stupanju na snagu obavješćuje se Međudržavna organizacija za međunarodni željeznički prijevoz. Glavni tajnik Organizacije o tome obavješćuje države članice i poduzeća kojih se to tiče.

Članak 5 Obvezno pravo

Ako u ovim Jedinostvenim pravilima nije određeno drugačije, tada se poništava svaki sporazum koji izravno ili neizravno odstupa od Jedinostvenih pravila. Poništavanje takvih sporazuma nema za posljedicu poništavanje drugih odredaba ugovora o prijevozu. No, prijevoznik može preuzeti odgovornost i obveze koje su veće nego što je predviđeno u ovim Jedinostvenim pravilima.

Naslov II

Sklapanje i provedba ugovora o prijevozu

Članak 6

Ugovor o prijevozu

1. Ugovorom o prijevozu prijevoznik se obvezuje da će putnika te možebitno prtljagu i vozila prevesti do odredišta i na odredištu izdati prtljagu i vozila.
2. Ugovor o prijevozu mora se potvrditi tako da se putniku ispostavi i preda prijevozna isprava ili više njih. Bez obzira na odredbe članka 9 izostanak, neispravnost ili gubitak prijevozne isprave ne utječe ni na postojanje ni na valjanost ugovora, koji i dalje potpada pod ova Jedinствена pravila.
3. Dok se ne dokaže suprotno, prijevozna isprava služi kao dokaz da je ugovor o prijevozu sklopljen te kao dokaz o njegovu sadržaju.

Članak 7

Prijevozna isprava

1. Oblik i sadržaj prijevoznih isprava te jezik i pismo koji se moraju rabiti kod njihova tiskanja i popunjavanja određuju se u Općim uvjetima o prijevozu.
2. U prijevoznu ispravu potrebno je upisati barem:
  - a) prijevoznika ili prijevoznike
  - b) navod da i u slučaju suprotnoga uglavka prijevoz potpada pod ova Jedinствена pravila. To je moguće učiniti tako da se upiše kratica »CIV«.
  - c) svaki drugi navod prijeko potreban da se dokaže sklapanje i sadržaj ugovora o prijevozu te koji putniku dopušta da ostvari prava iz toga ugovora.
3. Kada preuzima ispravu, putnik mora provjeriti je li ona ispostavljena u skladu s njegovim zahtjevom.
4. Prijevozna isprava je prenosiva onda ako ne glasi na ime i ako putovanje još nije počelo.
5. Prijevoznu ispravu moguće je ispostaviti u obliku elektroničkoga zapisa podataka koji se mogu pretvoriti u čitljive pisane znakove. Postupak za zapisivanje podataka i postupak za njihovu obradu moraju biti funkcionalno istovjetni, osobito što se tiče dokazne vrijednosti prijevozne isprave koja je tim podatcima predstavljena.

Članak 8

Plaćanje i povrat prijevozne cijene

1. Ako se putnik i prijevoznik ne dogovore drugačije, tada prijevoznu cijenu valja platiti unaprijed.
2. Okolnosti u kojima valja vratiti prijevoznu cijenu određuju se u Općim uvjetima o prijevozu.

Članak 9
Pravo na vožnju. Isključivanje iz prijevoza

1. Od početka putovanja putnik mora imati valjanu prijevoznu ispravu i pokazati ju kod pregleda prijevoznih isprava. U Općim uvjetima o prijevozu moguće je predvidjeti:

- a) da putnik koji ne pokaže valjanu prijevoznu ispravu, uz prijevoznu cijenu mora platiti i dodatak
- b) da putnik koji odbije odmah platiti prijevoznu cijenu ili dodatak može biti isključen iz prijevoza
- c) treba li vratiti dodatak i pod kojim uvjetima.

2. U Općim uvjetima o prijevozu moguće je predvidjeti da se putnici:

- a) koji znače opasnost za prometnu sigurnost i red ili za sigurnost drugih putnika
- b) koji na nedopustiv način dodijavaju drugim putnicima

iskluče iz prijevoza ili se tijekom putovanja mogu isključiti iz prijevoza te da se takvim osobama uskrati pravo na povrat prijevozne cijene i prevoznine za prtljagu.

Članak 10
Ispunjavanje upravnih propisa

Putnik mora ispuniti carinske ili druge upravne propise.

Članak 11
Otkazivanje i kašnjenje vlaka. Propuštanje veze

Prijevoznik po potrebi na prijevojnoj ispravi mora potvrditi da je vlak otkazan ili da je veza propuštena.

Naslov III
Prijevoz ručne prtljage, životinjâ, prtljage i vozilâ

Poglavlje I
Zajedničke odredbe

Članak 12
Dopušteni predmeti i životinje

1. Lako nosive predmete (ručnu prtljagu) i žive životinje putnik sa sobom smije nositi i voditi u skladu s Općim uvjetima o prijevozu. Glomazne pak predmete putnik sa sobom smije nositi u skladu s posebnim odredbama Općih uvjeta o prijevozu. Nije dopušteno sa sobom nositi predmete koji smetaju ili voditi životinje koje dodijavaju drugim putnicima ili pak mogu prouzrokovati štete.

2. Predmete i životinje putnik u skladu s Općim uvjetima o prijevozu može predati kao prtljagu.

3. U sklopu prijevoza putnikâ prijevoznik u skladu s posebnim odredbama Općih uvjeta o prijevozu može dopustiti prijevoz vozilâ.

4. Prijevoz opasnih tvari kao ručne prtljage ili prtljage u vozilima ili na vozilima koja se željeznicom prevoze u skladu s ovim naslovom dopušten je samo u skladu s Pravilnikom o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari (Pravilnik RID).

Članak 13 Provjera

1. Kada prijevoznik utemeljeno posumnja u to da se ne poštuju uvjeti o prijevozu, ima pravo provjeriti odgovaraju li predmeti (ručna prtljaga, prtljaga, vozila uključujući teret u njima ili na njima) i životinje što se prevoze uvjetima o prijevozu onda ako to ne zabranjuju zakoni i propisi države u kojoj treba obaviti provjeru. Putnika valja pozvati da bude nazočan provjeri. Ako se putnik ne pojavi ili ga nije moguće pronaći, tada prijevoznik mora zatražiti nazočnost dvaju neovisnih svjedoka.

2. Ako se ustanovi da se ne poštuju uvjeti o prijevozu, prijevoznik od putnika može zatražiti da plati troškove provjere.

Članak 14 Ispunjavanje upravnih propisa

Kada putnik u sklopu svojega putovanja prevozi predmete (ručnu prtljagu, prtljagu, vozila uključujući teret u njima ili na njima) i životinje, tada mora ispuniti carinske ili druge upravne formalnosti. On mora biti nazočan pregledu tih predmeta, osim u iznimnim slučajevima koji su predviđenima zakonima i propisima svake države.

Poglavlje II Ručna prtljaga i životinje

Članak 15 Nadzor

Putnik mora nadzirati ručnu prtljagu i životinje što se prevoze zajedno s njime.

Poglavlje III Prtljaga

Članak 16 Predaja prtljage na prijevoz

1. Ugovorne obveze koje se tiču prijevoza prtljage moraju se uglaviti u prtljažnici, koju valja predati putniku.

2. Bez obzira na odredbe članka 22 izostanak, neispravnost ili gubitak prtljažnice ne utječe ni na postojanje ni na valjanost sporazumâ o prijevozu prtljage, koji i dalje potpadaju pod ova Jedinствена prav.

3. Dok se ne dokaže suprotno, prtljažnica služi kao dokaz da je prtljaga predana na prijevoz i kao dokaz o uvjetima njezina prijevoza.

4. Dok se ne dokaže suprotno, pretpostavlja se da je prtljaga bila u dobrom izvanjskom stanju kada ju je preuzeo prijevoznik te da se količina i masa prtljažnih komada podudara s navodima u prtljažnici.

Članak 17 Prtljažnica

1. Oblik i sadržaj prtljažnice te jezik i pismo koji se moraju rabiti kod njezina tiskanja i popunjavanja određuju se u Općim uvjetima o prijevozu. Stavak 5. članka 7 primjenjuje se po analogiji.

2. U prtljažnicu je potrebno upisati barem:

- a) prijevoznika ili prijevoznike
- b) navod da i u slučaju suprotnoga uglavka prijevoz potpada pod ova Jedinствena pravila. To je moguće učiniti tako da se upiše kratica »CIV«.
- c) svaki drugi navod prijeko potreban da se dokaže da postoji ugovorna obveza prijevoza prtljage te koji putniku dopušta da ostvari prava iz toga ugovora.

3. Kada preuzima prtljažnicu, putnik mora provjeriti je li ona ispostavljena u skladu s njegovim zahtjevom.

Članak 18 Otprema i prijevoz

1. Ako se u Općim uvjetima o prijevozu ne predvidi iznimka, tada se prtljaga otprema samo uz predočivanje prijevozne isprave koja vrijedi barem do odredišta prtljage. Inače prtljaga se otprema u skladu s propisima koji vrijede u mjestu predaje na prijevoz.

2. Ako se Općim uvjetima o prijevozu dopušta da se prtljaga na prijevoz preuzme bez predočivanja prijevozne isprave, tada odredbe ovih Jedinствениh pravila o putnikovim pravima i obvezama koje se odnose na prtljagu vrijede po smislu za pošiljatelja prtljage.

3. Prijevoznik prtljagu može prevesti drugim vlakom ili nekim drugim prijevoznim sredstvom i po drugom putu nego što su vlak i put kojima se koristi putnik.

Članak 19 Plaćanje prevoznine za prtljagu

Ako se putnik i prijevoznik ne dogovore drugačije, tada se prevoznina za prtljagu plaća pri predaji na prijevoz.

Članak 20 Označavanje prtljage

Na svakom komadu prtljage putnik na dobro vidljivu mjestu te neizbrisivo i čitljivo mora napisati:

- a) svoje ime i adresu
- b) odredište.

Članak 21 Pravo raspolaganja prtljagom

1. Ako to okolnosti dopuštaju i nije u suprotnosti s carinskim ili drugim upravnim propisima, tada putnik uz povrat prtljažnice i, ako se tako predvidi u Općim uvjetima o prijevozu, uz predočivanje prijevozne isprave može zatražiti da mu se prtljaga vrati na mjestu predaje na prijevoz.

2. U Općim uvjetima o prijevozu moguće je predvidjeti druge odredbe koje se tiču prava raspolaganja, osobito u svezi s promjenom odredišta i možebitnim novčanim posljedicama koje pritom snađu putnika.

Članak 22 Izdavanje prtljage

1. Prtljaga se izdaje uz povrat prtljažnice i uz možebitno plaćanje troškova koji terete pošiljku. Prijevoznik ima pravo, ali nije obvezan, provjeriti je li vlasnik prtljažnice ovlašten preuzeti prtljagu.

2. Smatra se da je prtljažnica izdana vlasniku onda ako se u skladu s odredbama koje vrijede na odredištu:

- a) prtljaga preda carinskoj ili poreznoj upravi u njihovim prostorijama za otpremu ili skladištenje onda kada te prostorije nisu pod prijevoznikovim nadzorom
- b) žive životinje dadnu trećoj osobi na čuvanje.

3. Na odredištu vlasnik prtljažnice može zatražiti da mu se izda prtljaga čim istekne vrijeme koje je dogovoreno, kao i vrijeme možebitno potrebno da carinska ili druga upravna tijela obave svoj posao.

4. Ako se prtljažnica ne vrati, tada je prijevoznik prtljagu obvezan izdati samo onomu tko dokaže da ima pravo na to. Ako nema takva dokaza, prijevoznik može zatražiti jamčevinu.

5. Prtljaga se izdaje na odredištu na koje je bila otpremljena.

6. Vlasnik prtljažnice kojemu nije moguće izdati prtljagu može zatražiti da mu se u prtljažnici potvrdi dan i sat kada je u skladu sa stavkom 3. zahtijevao izdavanje.

7. Ako prijevoznik ne ispuni zahtjev imatelja prava da u njegovoj nazočnosti provjeri prtljagu kako bi se ustanovila šteta za koju on tvrdi da postoji, tada imatelj prava može odbiti preuzimanje prtljage.

8. Inače prtljaga se izdaje u skladu s propisima koji vrijede na odredištu.

Poglavlje IV Vozila

Članak 23 Uvjeti o prijevozu

Posebnim odredbama o prijevozu vozilâ sadržanima u Općim uvjetima o prijevozu uređuju se u prvom redu uvjeti za preuzimanje na prijevoz, otprema, utovar i prijevoz, istovar te izdavanje, kao i putnikove obveze.

Članak 24 Potvrda o prijevozu

1. Ugovorne obveze koje se tiču prijevoza vozilâ moraju se uglaviti na potvrdi o prijevozu, koju valja predati putniku. Potvrda o prijevozu može biti dio putnikove prijevozne isprave.
2. Oblik i sadržaj potvrde o prijevozu te jezik i pismo koji se moraju rabiti pri njezinu tiskanju i popunjavanju uređuju se posebnim odredbama o prijevozu vozilâ u Općim uvjetima o prijevozu. Stavak 5. članka 7 primjenjuje se po analogiji.
3. U potvrdi o prijevozu potrebno je upisati barem:
  - a) prijevoznika ili prijevoznike
  - b) navod da prijevoz i u slučaju suprotnoga uglavka potpada pod ova Jedinствena pravila. To je moguće učiniti upisivanjem kratice »CIV«.
  - c) svaki drugi navod koji je prijeko potreban da se dokaže da postoji ugovorna obveza prijevoza vozilâ i koji putniku dopušta da ostvari prava iz toga ugovora.
4. Kada preuzima potvrdu o prijevozu, putnik mora provjeriti je li ona ispostavljena u skladu s njegovim zahtjevom.

Članak 25 Primjenjivo pravo

Uz poštivanje odredaba ovoga poglavlja, odredbe poglavlja III o prijevozu prtljage primjenjuju se također na prijevoz vozilâ.

Naslov IV Prijevoznikova odgovornost

Poglavlje I Odgovornost u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ

Članak 26 Temelj odgovornosti

1. Prijevoznik je odgovoran za štetu koja nastane zbog putnikova usmrćivanja ili ozljeđivanja ili pak zato što se njegovu tjelesnomu ili duševnom zdravlju na drugi način, i to onda kada je ta šteta posljedica nesreće vezane uza željeznički promet koja se dogodi dok putnik boravi u željezničkom vozilu, dok ulazi u vozilo ili izlazi iz njega bez obzira na to koja se željeznička infrastruktura rabi pritom.
2. Od te odgovornosti prijevoznik biva oslobođen:
  - a) ako nesreću prouzroče okolnosti koje nisu vezane uza željeznički promet, a koje prijevoznik unatoč tomu što je u danim okolnostima poduzeo sve potrebne mjere nije mogao izbjeći niti spriječiti njihove posljedice
  - b) u mjeri u kojoj do nesreće dođe putnikovom krivnjom

c) ako do nesreće dođe zbog ponašanja treće strane koje prijevoznik unatoč tome što je u danim okolnostima poduzeo sve potrebne mjere nije mogao izbjeći niti spriječiti njegove posljedice. Drugo poduzeće koje rabi istu željezničku infrastrukturu ne smatra se trećom stranom, pa u tom slučaju prijevoznik ima pravo od njega zatražiti regres.

3. Ako do nesreće dođe zbog ponašanja treće strane, ali se prijevoznik unatoč tomu ne oslobađa potpuno od odgovornosti u skladu sa stavkom 2. pod c), tada je u granicama navedenima u ovim Jedinostvenim pravilima odgovoran za sve. No, ta odgovornost ne dovodi u pitanje njegovo možebitno pravo na odštetu od treće strane.

4. Ova Jedinostvena pravila nemaju utjecaja na odgovornost što ju prijevoznik može snositi u slučajevima koji nisu predviđeni u stavku 1.

5. Kada prijevoz koji je predmetom jednoga ugovora o prijevozu izvode uzastopni prijevoznici, tada je u slučaju putnikova usmrćivanja ili ozljeđivanja odgovoran onaj prijevoznik koji u skladu s ugovorom o prijevozu pruža uslugu prijevoza tijekom kojega se dogodi nesreća. No, ako u slučaju nesreće prijevoz ne izvodi prijevoznik nego izvršni prijevoznik, tada su oba prijevoznika solidarno odgovorna u skladu s ovim Jedinostvenim pravilima.

Članak 27 Naknada štete u slučaju usmrćavanja

1. U slučaju putnikova usmrćivanja naknada štete obuhvaća:

- a) sve troškove koji nastanu kao posljedica smrti, a u prvom redu troškove prijevoza tijela i pogreba
- b) naknadu štete predviđenu u članku 28 onda ako smrt ne nastupi odmah.

2. Ako zbog putnikove smrti osobe prema kojima je on imao ili bi u budućnosti imao zakonsku obvezu uzdržavanja ostanu lišene njegove potpore, tada te osobe također imaju pravo na odštetu za taj gubitak. Osobe što ih je putnik uzdržavao a da nije bio zakonski obvezan na to, pravo na odštetu ostvaruju u skladu s unutarnjim propisima pojedine države.

Članak 28 Naknada štete u slučaju ozljeđivanja

U slučaju putnikova ozljeđivanja ili ako se njegovu tjelesnomu ili duševnom zdravlju na drugi način, naknada štete obuhvaća:

- a) sve troškove koji nastanu kao posljedica ozljeđivanja, a u prvom redu troškove liječenja i prijevoza
- b) naknadu novčanoga gubitka što ga putnik trpi zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rad ili pak zbog povećavanja životnih potreba.

Članak 29 Naknada za druge osobne štete

U propisima pojedine države određuje se hoće li prijevoznik i u kojoj mjeri morati platiti odštetu za druge osobne štete osim odšteta u slučajevima predviđenima člancima 27 i 28.

Članak 30

Oblik i iznos naknade štete u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja

1. Naknada štete predviđena u stavku 2. članka 27 i u članku 28 pod b) mora se isplatiti u paušalnom iznosu. No, ako se u propisima pojedine države dopušta isplata rente, tada se naknada štete isplaćuje u tome obliku onda ako to zatraži ozljeđeni putnik ili pak imatelji prava navedeni u stavku 2. članka 27.

2. Iznos naknade štete koji će biti isplaćen prema stavku 1. određuje se u skladu s unutarnjim propisima pojedine države. No, da bi primjena ovih Jedinstvenih pravila bila ujednačena, određuje se gornja granica od 175.000 obračunskih jedinica po putniku kao paušalni iznos ili kao oblik godišnje rente koja je jednaka tomu iznosu, i to onda ako je iznos naknade štete predviđen propisima pojedine države manji od toga iznosa.

Članak 31

Druga prijevozna sredstva

1. Osim onda kada je riječ o okolnostima iz stavka 2, odredbe kojima se uređuje odgovornost u slučaju usmrćivanja ili ozljeđivanja putnikâ ne primjenjuju se na štete što nastanu tijekom prijevoza koji u skladu s ugovorom o prijevozu nije bio prijevoz tračnicama.

2. No, kada se željeznička vozila prevoze trajektom, tada se odredbe kojima se uređuje odgovornost u slučaju usmrćivanja ili ozljeđivanja putnikâ primjenjuju na štete navedene u stavku 1. članka 26 i stavku 1. članka 33 koje nastanu kao posljedica nesreće vezane uza željeznički promet koja se dogodi dok putnik boravi u željezničkom vozilu, dok ulazi u vozilo ili izlazi iz njega.

3. Kada se zbog izvanrednih okolnosti željeznički promet privremeno obustavi pa se putnici prevezu drugim prijevoznim sredstvom, tada je prijevoznik odgovoran u skladu s ovim Jedinstvenim pravilima.

Poglavlje II

Odgovornost u slučaju nepridržavanja voznog reda

Članak 32

Odgovornost u slučaju ukidanja vlaka, kašnjenja ili propuštanja veze

1. Prijevoznik je putniku odgovoran za štetu koja nastane onda kada se vlak ukine ili kada kasni pa putnik propusti vezu i putovanje ne može nastaviti isti dan ili pak ako zbog danih okolnosti nema smisla zahtijevati da se putovanje nastavi isti dan. Naknada štete obuhvaća troškove primjerenoga smještaja i troškove primjerenoga obavješćivanja osobâ koje su očekivale putnika.

2. Prijevoznik se oslobađa od te odgovornosti onda ako do ukidanja vlaka, kašnjenja ili propuštanja veze dođe zbog kojega od sljedećih uzroka:

- a) zbog okolnosti koje nisu vezane uza željeznički promet, a koje prijevoznik unatoč tomu što je u danim okolnostima poduzeo sve potrebne mjere nije mogao izbjeći niti spriječiti njihove posljedice
- b) zbog putnikove krivnje
- c) zbog ponašanja treće strane koje prijevoznik unatoč tome što je u danim okolnostima poduzeo sve potrebne mjere nije mogao izbjeći niti spriječiti njegove posljedice. Drugo

poduzeće koje rabi istu željezničku infrastrukturu ne smatra se trećom stranom, pa u tome slučaju prijevoznik ima pravo od njega zatražiti regres.

3. U propisima pojedine države određuje se hoće li prijevoznik i u kojoj mjeri morati platiti odštetu za druge štete osim štete predviđene u stavku 1. Ova odredba nije u suprotnosti sa člankom 44.

Poglavlje III

Odgovornost za ručnu prtljagu, životinje, prtljagu i vozila

Odjeljak 1

Ručna prtljaga i životinje

Članak 33

Odgovornost

1. U slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ prijevoznik je također odgovoran za štetu koja nastane zbog potpunoga ili djelomičnog gubitka ili oštećivanja stvari što ih putnik ima ili na sebi ili sa sobom kao ručnu prtljagu. To vrijedi i za životinje što ih putnik vodi ili nosi sa sobom. Članak 26 primjenjuje se po analogiji.

2. Inače prijevoznik nije odgovoran za štetu koja nastane zbog potpunoga ili djelomičnog gubitka ili oštećivanja stvari i ručne prtljage ili pak zbog gubitka ili ozljeđivanja životinjâ što ih je putnik obvezan nadzirati u skladu sa člankom 15, osim onda ako do gubitka ili štete dođe prijevoznikovom krivnjom. Drugi članci iz Naslova IV, osim članka 51, i iz Naslova VI ne primjenjuju se u ovome slučaju.

Članak 34

Ograničavanje odštete u slučaju gubitka ili oštećenja stvari

Kada je prijevoznik odgovoran na temelju stavka 1. članka 33, tada mora nadoknaditi štetu do iznosa od 1400 obračunskih jedinica po putniku.

Članak 35

Oslobađanje od odgovornosti

Prijevoznik nije odgovoran putniku za štetu koja nastane zato što se putnik ne pridržava carinskih propisa ili propisâ drugih upravnih tijela.

Odjeljak 2

Prtljaga

Članak 36

Osnova odgovornosti

1. Prijevoznik je odgovoran za štetu koja nastane zbog potpunoga ili djelomičnog gubitka ili oštećenja prtljage, a koja se dogodi od trenutka kada prijevoznik preuzme prtljagu do trenutka njezina izdavanja, kao i zbog kašnjenja s izdavanjem.

2. Od te odgovornosti prijevoznik se oslobađa u mjeri u kojoj do gubitka, oštećenja ili kašnjenja pri izdavanju dođe zbog putnikove krivnje, zbog upute koju dadne putnik a koja nije

posljedica prijevoznikove krivnje, zbog nedostatka svojstvenoga samoj prtljazi ili zbog okolnosti koje prijevoznik nije mogao izbjeći niti je mogao spriječiti njihove posljedice.

3. Od te odgovornosti prijevoznik se oslobađa u mjeri u kojoj do gubitka ili oštećenja dođe zbog posebne opasnosti koja proiđe iz neke od navedenih činjenica ili iz više njih:

- a) iz nedostatnosti ili iz neprikladnosti pakovanja
- b) iz posebnih svojstava prtljage
- c) zato što je prtljaga preuzeta sa stvarima koje se isključuju iz prijevoza.

Članak 37 Teret dokazivanja

1. Prijevoznik je obvezan dokazati da je uzrok gubitku, oštećenju ili kašnjenju pri izdavanju bila neka od činjenica navedenih u stavku 2. članka 36.

2. Kada prijevoznik ustvrdi da je s obzirom na okolnosti nekoga slučaja gubitak ili oštećenje moglo nastati zbog posebne opasnosti navedene u stavku 3. članka 36 ili zbog više njih, tada se pretpostavlja da je šteta i nastala na taj način. No, imatelj prava zadržava pravo na to da dokaže kako šteta nije nastala zbog neke od tih opasnosti ili jedino zbog nje.

Članak 38 Uzastopni prijevoznici

Kada prijevoz koji je predmetom jednoga ugovora o prijevozu izvodi više uzastopnih prijevoznika, tada svaki prijevoznik koji preuzme prtljagu s prtljažnicom ili vozilo s potvrdom o prijevozu, što se tiče otpreme prtljage ili prijevoza vozila, u ugovoru o prijevozu sudjeluje u skladu s uvjetima iz prtljažnice ili potvrde o prijevozu te preuzima obveze koje proizlaze odatle. U tome slučaju svaki prijevoznik odgovoran je za izvedbu prijevoza na cjelokupnoj relaciji sve do izdavanja.

Članak 39 Izvršni prijevoznik

1. Kada prijevoznik izvedbu prijevoza u cijelosti ili dijelom povjeri izvršnomu prijevozniku, tada bez obzira na to je li na temelju ugovora o prijevozu bio ovlašten to učiniti ili nije bio, prijevoznik ipak ostaje odgovoran za cjelokupni prijevoz.

2. Sve odredbe ovih Jedinostvenih pravila kojima se uređuje prijevoznikova odgovornost također se primjenjuju na odgovornost izvršnoga prijevoznika tijekom prijevoza koji on izvede. Članci 48 i 52 primjenjuju se onda kada se podnese zahtjev protiv službenikâ i svih drugih osoba čijim se uslugama izvršni prijevoznik posluži da bi izveo prijevoz.

3. Posebni sporazumi kojima prijevoznik preuzme obveze koje mu se ne nameću ovim Jedinostvenim pravilima ili kojima se odriče prava što mu se osiguravaju ovim Jedinostvenim pravilima, ne vrijede za onoga izvršnoga prijevoznika koji ih ne prihvati izriekom i u pismenom obliku. Bez obzira na to prihvati li izvršni prijevoznik takve sporazume ili ne prihvati, prijevoznik ipak ostaje vezan obvezama ili odreknućima što proizlaze iz posebnih sporazuma.

4. Ako su i u mjeri u kojoj su prijevoznik i izvršni prijevoznik odgovorni, njihova odgovornost je solidarna.

5. Ukupan iznos odštete koju su obvezni platiti prijevoznik i izvršni prijevoznik, kao i njihovi službenici i druge osobe čijim se uslugama koriste da bi izveli prijevoz, ne smije biti veći od najviših iznosa određenih u ovim Jedinstvenim pravilima.

6. Ovaj članak ne dovodi u pitanje prava na regres koja mogu postojati između prijevoznika i izvršnoga prijevoznika.

Članak 40 **Pretpostavka gubitka**

1. Bez obveze da podastre dokaz za to, imatelj prava prtljagu može smatrati izgubljenom onda ako mu se ona ne izda ili ne stavi na raspolaganje u roku od četrnaest dana pošto on zatraži izdavanje u skladu sa stavkom 3. članka 22.

2. Ako se prtljažni komad koji se smatra izgubljenim pronađe u roku od godine dana pošto se zatraži izdavanje, prijevoznik mora obavijestiti imatelja prava onda ako je njegova adresa poznata ili ako se može ustanoviti.

3. Pošto imatelj prava primi obavijest spomenutu u stavku 2, u roku od trideset dana može zatražiti da mu se izda taj prtljažni komad. U tome slučaju mora platiti troškove prijevoza prtljage od mjesta otpreme do mjesta izdavanja i vratiti naknadu štete koju je dobio, a koja se po potrebi umanjuje za troškove uključene u nju. No, imatelj prava ipak zadržava pravo na naknadu štete zbog kašnjenja s izdavanjem koja je predviđena u članku 43.

4. Ako se pronađeni prtljažni komad ne zatraži u roku navedenome u stavku 3. ili pak ako se prtljažni komad pronađe nakon više od godine dana pošto se zatraži izdavanje, tada prijevoznik njime raspolaže u skladu sa zakonima i propisima koji su na snazi u mjestu gdje se nalazi prtljažni komad.

Članak 41 **Odšteta u slučaju gubitka**

1. Kada se prtljaga izgubi potpuno ili djelomično, tada bez obzira na druge naknade štete prijevoznik mora platiti, i to:

- a) ako se ustanovi iznos gubitka ili štete, naknada je jednaka tomu iznosu, ali ne smije biti veća od 80 obračunskih jedinica po kilogramu bruto mase koja nedostaje ili od 1200 obračunskih jedinica po prtljažnom komadu
- b) ako se ne ustanovi iznos štete, plaća se paušalni iznos od 20 obračunskih jedinica po kilogramu bruto mase koja nedostaje ili pak 300 obračunskih jedinica po prtljažnom komadu.

Način na koji se plaća odšteta, tj. ili po kilogramu koji nedostaje ili po prtljažnom komadu, određuje se u Općim uvjetima o prijevozu.

2. Uz to prijevoznik mora vratiti prevozninu za prtljagu i druge iznose plaćene u svezi s prijevozom izgubljenoga prtljažnog komada, kao i nadoknaditi carinske pristojbe i trošarine koje su već plaćene.

Članak 42 Odšteta u slučaju oštećenja

1. Kada se prtljaga ošteti, tada bez obzira na druge naknade štete prijevoznik mora platiti odštetu koja je jednaka smanjenju vrijednosti prtljage.
2. Odšteta ne smije biti veća:
  - a) od iznosa koji bi dosegla da je nastao potpuni gubitak onda ako je oštećivanjem cjelokupna prtljaga izgubila vrijednost
  - b) od iznosa koji bi dosegla da je neki od prtljažnih komada izgubljen onda ako je oštećivanjem samo dio prtljage izgubio na vrijednosti.

Članak 43 Odšteta u slučaju kašnjenja s izdavanjem

1. Kada prijevoznik kasni s izdavanjem, tada za svaka započeta 24 sata pošto se zatraži izdavanje, ali najviše za četrnaest dana, mora platiti, i to:
  - a) ako imatelj prava dokaže da je zbog kašnjenja nastala šteta uključujući oštećenje, odštetu koja je jednaka visini štete, ali najviše do iznosa od 0,80 obračunskih jedinica po kilogramu bruto mase prtljage ili pak do 14 obračunskih jedinica po komadu prtljage koja se izda sa zakašnjenjem
  - b) ako imatelj prava ne dokaže da je zbog kašnjenja nastala šteta, paušalnu naknadu od 0,14 obračunskih jedinica po kilogramu bruto mase prtljage ili od 2,80 obračunskih jedinica po komadu prtljage koja se izda sa zakašnjenjem.

Način na koji se plaća odšteta, tj. ili po kilogramu koji nedostaje ili po prtljažnom komadu, određuje se u Općim uvjetima o prijevozu.

2. Ako se prtljaga izgubi potpuno, tada se odšteta u skladu sa stavkom 1. ne plaća uz odštetu koja je propisana u članku 41.
3. Ako se prtljaga izgubi djelomično, tada se odšteta u skladu sa stavkom 1. plaća za dio koji nije izgubljen.
4. Ako nastane oštećenje prtljage koje nije posljedica kašnjenja s izdavanjem, tada se odšteta u skladu sa stavkom 1. plaća, kada je to prikladno, uz odštetu propisanu u članku 42.
5. Ni u kojemu slučaju odšteta u skladu sa stavkom 1. zajedno s odštetama propisanim u člancima 41 i 42 ne smije biti veća nego odšteta u slučaju potpunoga gubitka prtljage.

Odljeljak 3 Vozila

Članak 44 Odšteta u slučaju kašnjenja

1. Ako se vozilo utovari ili pak izda sa zakašnjenjem iz razlogâ koji se mogu pripisati prijevozniku, tada on mora platiti odštetu čiji iznos ne smije biti veći nego prijevozna cijena, i to onda ako imatelj prava dokaže da je zbog toga pretrpio štetu.

2. Ako se utovar sa zakašnjenjem obavi iz razlogâ koji se mogu pripisati prijevozniku pa imatelj prava odustane od ugovora o prijevozu, tada mu se vraća prijevozna cijena. Uz to imatelj prava može zatražiti odštetu čiji iznos nije veći od prijevozne cijene onda ako dokaže da je zbog toga kašnjenja pretrpio štetu.

Članak 45 **Odšteta u slučaju gubitka**

Ako se vozilo izgubi potpuno ili djelomično, tada se odšteta koja se imatelju prava plaća za dokazanu štetu izračunava na temelju vrijednosti vozila u času gubitka. Ona iznosi najviše 8000 obračunskih jedinica. Prikolica s teretom ili bez njega smatra se zasebnim vozilom.

Članak 46 **Odgovornost s obzirom na druge predmete**

1. Što se tiče predmeta ostavljenih u vozilu ili predmetâ u spremnicima (npr. u spremnicima za prtljagu ili za skije) koji su čvrsto pričvršćeni za vozilo, prijevoznik je odgovoran samo za štetu koja nastane njegovom krivnjom. Ukupna odšteta iznosi najviše 1400 obračunskih jedinica.

2. Što se tiče predmeta pričvršćenih s vanjske strane vozila, uključujući spremnike navedene u stavku 1, prijevoznik je odgovoran samo onda ako se dokaže da je uzrok šteti neki njegov postupak ili propust koji su učinjeni u namjeri da dođe do takve štete ili pak da je to učinjeno iz nemara i sa spoznajom da bi vjerojatno mogla nastati takva šteta.

Članak 47 **Primjenjivo pravo**

Uz poštivanje odredaba ovoga odjeljka, odredbe odjeljka II o odgovornosti za prtljagu primjenjuju se također na odgovornost za vozila.

Poglavlje IV Zajedničke odredbe

Članak 48 **Gubitak prava na pozivanje na ograničavanje odgovornosti**

Ako se dokaže da je uzrok šteti neki prijevoznikov postupak ili propust koji su učinjeni u namjeri da dođe do takve štete ili pak da je to učinjeno iz nemara i sa spoznajom da bi vjerojatno mogla nastati takva šteta, tada se ne primjenjuju ograničenja odgovornosti predviđena u ovim Jedinstvenim pravilima, kao ni odredbe iz propisâ pojedine države kojima se naknada štete ograničava na određeni iznos.

Članak 49 **Preračunavanje i kamate**

1. Ako se kod izračuna odštete preračunavaju iznosi iskazani u stranoj valuti, tada se oni preračunavaju po tečaju koji vrijedi na dan i u mjestu plaćanja odštete.

2. Imatelj prava na odštetu može zatražiti kamate u iznosu od pet posto na godinu, i to od dana reklamacije u skladu sa člankom 55 ili, ako reklamacija nije podnesena, od dana podizanja tužbe pa nadalje.

3. No, za odštete u skladu sa člancima 27 i 28 kamate teku tek od dana kada su se dogodili događaji bitni za određivanje iznosa odštete onda ako taj dan biva kasnije nego dan podnošenja zahtjeva ili podizanja tužbe.

4. Što se tiče prtljage, kamate se mogu zatražiti jedino onda ako je odštetni iznos viši od 16 obračunskih jedinica po prtljažnici.

5. Što se tiče prtljage, ako imatelj prava u primjerenom roku koji mu je određen prijevozniku ne podastre isprave potrebne za to da bi se završila obrada reklamacije, tada se obračun kamata obustavlja od isteka toga roka pa do predaje tih isprava.

Članak 50

Odgovornost u slučaju nuklearne nesreće

Prijevoznik se oslobađa od odgovornosti zbog neispunjavanja obveza u skladu s ovim Jedinstvenim pravilima onda ako je šteta prouzrokovana nuklearnom nesrećom i ako je u skladu sa zakonima i propisima neke države o odgovornosti na području nuklearne energije za štetu odgovoran vlasnik nuklearnoga postrojenja ili osoba koja mu je ravnopravna.

Članak 51

Osobe za koje je prijevoznik odgovoran

Za svoje službenike i za druge osobe čijim se uslugama koristi da bi izveo prijevoz, prijevoznik je odgovoran onda kada ti službenici i druge osobe djeluju u okviru svojih dužnosti. Upravitelji željezničke infrastrukture na kojoj se izvodi prijevoz smatraju se osobama čijim se uslugama prijevoznik koristi dok izvodi prijevoz.

Članak 52

Druga prava

1. U svim slučajevima na koje se primjenjuju ova Jedinstvena pravila, uz uvjete i ograničenja što ih oni propisuju, protiv prijevoznika moguće je podići zahtjev za naknadu štete bez obzira na to na kojoj pravnoj osnovi počiva taj zahtjev.

2. To isto vrijedi onda kada je riječ o zahtjevima protiv službenika i drugih osoba za koje je prijevoznik odgovoran u skladu sa člankom 51.

Naslov V

Putnikova odgovornost

Članak 53

Posebna načela odgovornosti

Putnik je prijevozniku odgovoran za svaku štetu:

a) koja nastane zato što ne ispuni svoje obveze koje proizlaze

1. iz članka 10, 14 i 20
2. iz posebnih odredaba o prijevozu vozilâ koje su sadržane u Općim uvjetima o prijevozu ili
3. iz Pravilnika o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari (Pravilnik RID)

ili

b) koju prouzroče stvari ili životinje što ih ponese ili povede sa sobom

osim onda kada dokaže da je šteta nastala zbog okolnosti koje nije mogao izbjeći i čije posljedice nije mogao spriječiti unatoč tomu što se u danim okolnostima ponašao kao savjestan putnik. Ova odredba ne utječe na odgovornost koju prijevoznik može snositi u skladu sa člankom 26 i stavkom 1. članka 33.

Naslov VI Ostvarivanje prava

Članak 54

Ustanovljivanje djelomičnoga gubitka ili oštećenja

1. Ako prijevoznik otkrije ili posumnja da postoji djelomični gubitak ili oštećenje predmeta (prtljage, vozila) koji se prevozi pod njegovim nadzorom ili kada imatelj prava ustvrdi da postoji gubitak ili oštećenje, tada prijevoznik smjesta i po mogućnosti u nazočnosti imatelja prava mora sastaviti zapisnik o očevidu i u njemu konstatirati stanje predmeta s obzirom na vrstu štete, kao i opseg štete i njezin uzrok te vrijeme kada se šteta dogodila onda ako je to moguće.

2. Primjerak zapisnika o očevidu mora se besplatno predati imatelju prava.

3. Ako imatelj prava ne prizna tvrdnje iz zapisnika o očevidu, može zatražiti da stanje prtljage ili vozila kao i uzrok gubitku ili šteti i njihov iznos ustanovi vještak kojega imenuju strane u ugovoru o prijevozu ili neki sud. Postupak se određuje u skladu sa zakonima i propisima države u kojoj je očevid proveden.

Članak 55

Reklamacije

1. Reklamacije vezane uz prijevoznikovu odgovornost u slučaju usmrćivanja ili ozljeđivanja putnikâ moraju se poslati u pismenom obliku onomu prijevozniku protiv kojega je moguće pokrenuti sudski postupak. Ako je prijevoz predmetom jednoga ugovora a obavljaju ga uzastopni prijevoznici, tada je reklamaciju također moguće podnijeti prvomu ili posljednjem prijevozniku, kao i prijevozniku čije se glavno sjedište ili podružnica ili poslovnica koja je sklopila ugovor o prijevozu nalazi u državi gdje putnik ima stalno ili uobičajeno boravište.

2. Druge reklamacije vezane uz ugovor o prijevozu moraju se u pismenom obliku podnijeti prijevozniku navedenom u stavcima 2. i 3. članka 56.

3. Isprave za koje imatelj prava smatra da ih je korisno priložiti uz reklamaciju moraju biti ili izvornici ili prijepisi, koji su po potrebi valjano potvrđeni onda ako to zahtijeva prijevoznik. Kada sređuje reklamaciju, prijevoznik može zatražiti da mu se vrati prijevozna isprava, prtljažnica i potvrda o prijevozu.

Članak 56

Prijevoznici od kojih se prava mogu zatražiti sudskim putem

1. Sudski postupak za naknadu štete na osnovi prijevoznikove odgovornosti u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja putnikâ moguće je pokrenuti samo protiv prijevoznika koji je odgovoran u smislu stavka 5. članka 26.

2. Uz pridržaj odredbe iz stavka 4, druga prava iz ugovora o prijevozu putnik može zatražiti samo od prvoga, posljednjega ili od prijevoznika koji je izveo prijevoz tijekom kojega se zbio događaj zbog kojega se pokreće postupak.

3. Ako je, kada je riječ o prijevozu što ga obavljaju uzastopni prijevoznici, prijevoznik koji je obvezan izdati prtljagu ili vozilo uza svoju suglasnost upisan u prtljažnicu ili u potvrdu o prijevozu, tada je prava u skladu sa stavkom 2. protiv njega sudskim putem moguće zatražiti i onda ako taj prijevoznik ne preuzme prtljagu ili vozilo.

4. Povrat iznosâ koji su plaćeni na temelju ugovora o prijevozu, sudskim putem moguće je zatražiti od prijevoznika koji je iznos naplatio ili pak od prijevoznika u čiju korist je taj iznos naplaćen.

5. Protutužbom ili prizivom moguće je zatražiti prava od nekoga drugog prijevoznika a ne od prijevoznikâ navedenih u stavcima 1. i 4. onda ako se tužba temelji na istom ugovoru o prijevozu.

6. Ako se ova Jedinствена pravila primjenjuju na izvršnoga prijevoznika, tada je prava sudskim putem moguće zatražiti i od njega.

7. Ako podnositelj tužbe može birati između više prijevoznikâ, njegovo pravo odabira gasi se čim se podigne tužba protiv jednoga od prijevoznikâ. To vrijedi i onda kada podnositelj tužbe može birati između jednoga ili više prijevoznikâ i izvršnoga prijevoznika.

Članak 57 Mjerodavni sud

1. Prava koja se temelje na ovim Jedinственим pravilima mogu se zatražiti pred sudovima država članica koji se uglave u sporazumima među stranama ili pak pred sudovima države na čijemu teritoriju tuženik ima prebivalište ili uobičajeno boravište, svoje sjedište ili podružnicu ili poslovnicu koja je sklopila ugovor o prijevozu. Drugi sudovi ne mogu biti prizvani.

2. Ako se na sudu mjerodavnome u skladu sa stavkom 1. zbog nekoga prava koje se temelji na ovim Jedinственим pravilima uloži priziv ili ako sud u takvoj parnici donese pravorijek, tada se zbog istoga predmeta između istih strana ne može podnijeti nova tužba, osim onda ako odluku suda na kojemu je podignuta prva tužba nije moguće ovršiti u državi u kojoj se podiže nova tužba.

Članak 58 Gašenje prava na postupak u slučaju usmrćivanja i ozljeđivanja

1. Sva prava na postupak na osnovi prijevoznikove odgovornosti u slučaju usmrćivanja ili ozljeđivanja putnikâ imatelju prava gase se onda ako on u roku od dvanaest mjeseci pošto dozna za štetu nekoga od prijevoznikâ kojima je u skladu sa stavkom 1. članka 55 moguće podnijeti reklamaciju ne obavijesti o nesreći koja se dogodila putniku. Kada imatelj prava o nesreći prijevoznika obavijesti usmenim putem, tada mu prijevoznik mora izdati potvrdu da je primio usmenu obavijest.

2. No, prava se ne gase onda:

a) ako u roku predviđenome u stavku 1. imatelj prava podnese reklamaciju nekome od prijevoznika navedenih u stavku 1. članka 55

- b) ako u roku predviđenome u stavku 1. odgovorni prijevoznik na drugi način dozna za nesreću koja se dogodila putniku
- c) ako se zbog okolnosti koje se ne mogu pripisati imatelju prava ne preda obavijest o nesreći ili se preda prekasno
- d) ako imatelj prava dokaže da je do nesreće došlo prijevoznikovom krivnjom.

Članak 59

Gašenje prava na postupak koji proizlazi iz prijevoza prtljage

1. Čim imatelj prava preuzme prtljagu, gase se sva prava iz ugovora o prijevozu u odnosu na prijevoznika koja se tiču djelomičnoga gubitka, oštećenja ili prekoračivanja dostavnoga roka.
2. No, prava se ne gase:
  - a) u slučaju djelomičnoga gubitka ili oštećenja onda:
    1. ako se gubitak ili oštećenje u skladu sa člankom 54 ustanovi prije nego što imatelj prava preuzme prtljagu
    2. ako do propusta u ustanovljivanju štete koje se trebalo provesti u skladu sa člankom 54 dođe jedino prijevoznikovom krivnjom.
  - b) kada šteta nije očigledna pa se ustanovi tek pošto imatelj prava preuzme prtljagu, i to:
    1. ako ustanovljivanje u skladu sa člankom 54 imatelj prava zatraži odmah pošto otkrije štetu, a najkasnije u roku od tri dana nakon primitka prtljage i
    2. ako uz to dokaže da se šteta dogodila u vremenu pošto je prijevoznik preuzeo prtljagu pa do njezina izdavanja.
  - c) u slučaju prekoračivanja dostavnoga roka onda ako imatelj prava u roku od 21 dan iskoristi svoja prava protiv nekoga od prijevoznika navedenih u stavku 3. članka 56.
  - d) ako imatelj prava dokaže da je do štete došlo prijevoznikovom krivnjom.

Članak 60

Zastara

1. Odštetni zahtjevi koji se temelje na prijevoznikovo odgovornosti u slučaju usmrćivanja ili ozljeđivanja putnikâ zastarijevaju:
  - a) putniku - nakon tri godine pošto se dogodi nesreća
  - b) drugim imateljima prava - nakon tri godine od dana nakon putnikove smrti, s time da taj rok može iznositi najviše pet godina pošto se dogodi nesreća.
2. Sva druga prava koja proiziđu iz ugovora o prijevozu zastarijevaju nakon godine dana. No, rok zastare iznosi dvije godine onda ako se dokaže da je uzrok šteti neki postupak ili propust koji su učinjeni u namjeri da dođe do takve štete ili pak da je to učinjeno iz nemara i sa spoznajom da bi vjerojatno mogla nastati takva šteta.
3. Zastara predviđena u stavku 2. počinje teći:

- a) za odštetne zahtjeve u svezi s potpunim gubitkom: od četrnaestoga dana pošto istekne rok predviđen u stavku 3. članka 22
- b) za odštetne zahtjeve u svezi s djelomičnim gubitkom, oštećenjem ili prekoračivanjem dostavnoga roka: od dana kada su prtljaga ili vozilo izdani
- c) u svim drugim slučajevima koji uključuju prijevoz putnikâ: od dana pošto istekne valjanost prijevozne isprave.

Dan koji se navede kao početak zastare ni u kojemu slučaju ne ulazi u rok.

4. Zastara se prekida reklamacijom u pismenom obliku u skladu sa člankom 55 do dana kada prijevoznik reklamaciju odbije u pismenom obliku i vrati priložene isprave. Ako se reklamaciji udovolji djelomično, onda za dio reklamacije koji i dalje ostaje dvojbena zastara počinje teći ponovno. Onaj tko se poziva na predaju reklamacije ili na davanje odgovora i povrat isprava, to mora i dokazati. Druge reklamacije koje se tiču istoga prava ne prekidaju zastaru.

5. Zastarjela prava se ne mogu zatražiti protutužbom ili prizivom.

6. U drugim slučajevima za zaustavljanje i prekid zastare vrijedi pravo u pojedinoj državi.

Naslov VII

Odnosi među prijevoznicima

Članak 61

Raspodjela prijevozne cijene

1. Svaki prijevoznik koji naplati ili je morao naplatiti prijevoznu cijenu obvezan je sudjelujućim prijevoznicima platiti udio koji im pripada. Način plaćanja uređuje se sporazumom između prijevoznikâ.

2. Odredbe iz stavka 3. članka 6, stavka 3. članka 16 i članka 25 vrijede i za odnose između uzastopnih prijevoznika.

Članak 62

Pravo na regres

1. Ako prijevoznik u skladu s ovim Jedinim pravilima plati odštetu, onda mu u skladu s niže navedenim uvjetima pripada pravo na regres od prijevoznikâ koji su sudjelovali u prijevozu:

- a) prijevoznik koji prouzrokuje štetu isključivo je odgovoran za nju
- b) ako štetu prouzrokuje više prijevoznikâ, onda je svaki odgovoran za štetu koju je on prouzrokovao. Ako to nije moguće odrediti, odšteta se među prijevoznicima razdjeljuje u skladu s odredbom pod slovom c)
- c) ako nije moguće ustanoviti to koji je od prijevoznika prouzročio štetu, odšteta se razdjeljuje na sve prijevoznike, od čega se izuzimaju prijevoznici koji dokažu da nisu prouzročili štetu. Odšteta se razdjeljuje u omjeru udjela u prijevoznoj cijeni koji pripada prijevoznicima.

2. Ako neki od tih prijevoznika nije platežno sposoban, tada se udio koji otpada na njega razdjeljuje među drugim prijevoznicima koji su sudjelovali u prijevozu, i to u omjeru udjela koji im pripadaju u prijevoznj cijeni.

Članak 63 **Postupak kod regresa**

1. Prijevoznik od kojega se u skladu sa člankom 62 zatraži regres ne može poricati pravomoćnost plaćanja koju su realizirali prijevoznici koji traže regres onda ako je odšteta ustanovljena sudskim putem pošto je najprije navedenom prijevozniku prikladnom najavom parnice bila dana mogućnost da joj pristupi. Sud glavne parnice određuje rokove za najavu parnice i za pristup.

2. Prijevoznik koji zatraži regres istom tužbom mora tužiti sve prijevoznike s kojima se nije mogao dogovoriti mirnim putem, inače gasi se pravo na regres od onih prijevoznika koje nije tužio.

3. Sud u istom pravorijeku mora odlučiti o svim regresima kojima se bavio.

4. Prijevoznik koji svoje pravo na regres želi ostvariti sudskim putem, svoj zahtjev može uložiti mjerodavnomu sudu u onoj državi gdje neki od prijevoznika ima svoje sjedište ili podružnicu ili poslovnicu koja je sklopila ugovor o prijevozu.

5. Ako se tužba podnosi protiv više prijevoznikâ, onda prijevoznik koji podnosi tužbu može birati neki od mjerodavnih sudova koji su navedeni u stavku 4.

6. Postupci za regres ne smiju se uključivati u odštetni postupak koji pokrene imatelj prava iz ugovora o prijevozu.

Članak 64 **Sporazumi o regresu**

Prijevoznicima ostaje na volju da međusobno sklapaju sporazume koji odstupaju od članaka 61 i 62.